

Asia: VN/13440/2019

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettäviin kunnan taloustietojen toimittamiseen sovellettaviin tietosisältöihin ja teknisiin kuvauksiin esitettävistä muutoksista koskien tilikautta 2022

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa yleisen lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

On kohtuutonta odottaa kunnilta uusia raportointikokonaisuuksia vuodeksi 2022. Tilanne pitäisi olla rauhoitettu ja tekniset virheet saada ensin kuntoon, ennen kuin aletaan laajentamaan tietokokonaisuutta. Edes kaikki nykyiset raporttikokonaisuudet eivät ole testattavissa. Kunnilta odotetaan kohtuuttoman nopeaa reagointia, vaikka Valtiokonttorin testausaikataulut eivät ole realistisia ja aikataulut ovat venyneet kuukausi toisensa jälkeen.

Uudet raportointivaatimukset tulisi jatkossa olla tarkemmin suunniteltuja ja tarkistettuja, jotta tekniset virheet eivät pääsisi raportointipohjiin. Raportointipohjien korjaaminen useampaan kertaan on aiheuttanut Espoolle ennakoimattomia lisäkustannuksia järjestelmätoimittajilta tilattuihin töihin.

Puolivuotiskatsausaineiston toimitusaika 15.8 mennessä on aikataulultaan liian kireä loma-aikojen vuoksi. Aikataulu tulisi muuttaa siten, että tiedot toimitetaan 31.8 mennessä.

Hyvin hienojakoisen raportoinnin tuottama arvo eri organisaatioiden hyödyntäessä tilastoja ja analyysijä toiminnan kehittämisessä ja johtamisessa on pienempi kuin tarkemman raportoinnin aiheuttamat ylimääräiset kustannukset. Jälkilaskennalla tuotettavan tiedon tarve tulisi erityisen tarkasti arvioida uusien taloustietojen toimittamisessa.

Vuosittaisen asetuksen muutoksen yhteydessä tulisi uusien raportoitavien tietojen perustelut esittää kunnille. Kunnissa olisi hyvä ymmärtää mihin uutta raportointitietoa käytetään ja miksi tietoa vaaditaan.

Kaikki muutokset aiheuttavat kunnille muutoskustannuksia joko työ- tai tietojärjestelmäkustannusten muodossa. Jos vuosittaiset muutokset ovat laajoja ja asetus annetaan n. puoli vuotta raportoitavaa tilikautta aikaisemmin, on kunnan selvítettävä muutoksen aiheuttamat toiminta- ja tietojärjestelmämuutokset syksyllä ja tilattava toteutus ennen tilikauden alkua. Laskentatunnisteiden muutokset on toteutettava ja ylläpidettävä kaikissa Espoon tietojärjestelmissä, joista siirtyy euro-tietoja kirjanpitoon.

Asetuksen perusteella on nähtävissä, että tietojärjestelmiin on varattava ”käsinsyöttö”-mahdollisuus tietopyynnöille, joita ei kirjanpidosta suoraan saada. KKYTT ja TOTT raportoinnit ovat vaikeasti automatisoitavissa ja vaativat tietojen manuaalista keräämistä, jälkilaskentaa ja käsin syöttöä raportointijärjestelmiin. Nämä raportointikokonaisuudet eivät toteuta automaattisen talousraportoinnin vaatimusta.

Raportointikokonaisuuteen KKYTT-ehdotettu kulttuuritapahtumia ja -festivaaleja koskeva okm:n erillistiedon kokoaminen on työläs ja aiheuttaa kunnille työaikaan ja tietojärjestelmiin liittyviä lisäkustannuksia.

Neljännesvuosiraportoinnissa vaaditaan investointien sektorierittely ja vastaava raportoidaan palveluluokiltaan vuositasolla. Espoossa ei ole vielä varmaan tietoa saadaanko vaatimukset toteutettua uuteen tietojärjestelmään. Sektoritietojen vaatimusta pitäisi arvioida uudelleen ja määritellä tietotarpeen minimitaso.

Muutokset palveluluokitukseen

Käytättehän lausuessanne muutosesityksen numeroa liitteestä 1.

Espoon arvion mukaan palveluluokitusten palvelukuvaukset ja huomautukset eivät ole kaikkien palveluluokkien osalta selkeitä ja yksiselitteisiä, vaan kirjanpidon tapahtumien kohdentaminen vaatii kaupungilta tulkintaa. Tämä tulkinnanvaraisuus vaikuttaa kaikkien kuntien toimittamien tietojen vertailukelpoisuuteen huomattavasti. Ehdotettujen muutosten raportointiin ja lukujen täsmäytykseen välillä (KKNR/KKTPP) edellyttää Espoossa lisätyötä ja järjestelmäkustannuksia.

Täytyy määritellä uusia laskentatunnisteita, kirjauskäytäntöjä ja kustannusten kohdentamiseen liittyviä sääntöjä. Pienien kokonaisuuksien raportoinnin lisääminen ei ole mielekästä - tiedonkeruu on työlästä ja siitä tuleva hyöty vähäistä. Raportoinnin automatisointiin liittyvät haasteet tulevat juuri yksityiskohtaisempien tietojen tiedonkeruusta esim. TOTT ja mahdollinen uusi raportointikokonaisuus KKYTT.

Yksittäisiä palveluluokkia ei pitäisi päivittää sote-uudistuksen läheisyyden vuoksi vain yhden kalenterivuoden käyttöön. Palveluluokkien kustannusten kehityksen seuraaminen trendinä tai aikajanalla ei onnistu vertailukelpoisesti, jos palveluluokat muuttuvat.

Suun terveydenhuolto ja erikoissairaanhoidon somatiikka

Espoo puoltaa muutosta, jossa suun terveydenhuollon luokat 2540, 2541 ja 2542 poistuvat nykymuodossaan ja korvataan uusilla palveluluokilla, koska jako suun terveydenhuollon erityistason palveluihin (2541) ja Suun terveydenhuollon perustason palveluihin (2542) kesken on ollut haasteellista.

Espoo puoltaa, uuden somaattisen erikoissairaanhoidon luokan käyttöä, jotta lastentautilien yksikössä annettavaa somaattista erikoissairaanhoidoa ei tarvitse jatkossa erotella (laskuista ei pystytä poimimaan, minkä ikäinen asiakas on kyseessä). Sama muutos pitäisi tehdä lastenpsykiatrisen ja nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon sekä aikuispsykiatrisen erikoissairaanhoidon osalta.

Muutokset eri raportointikokonaisuuksien tietosisältöihin

Käytättehän lausuessanne muutosesityksen numeroa liitteestä 1.

KKYTT: Kulttuurifestivaalitapahtumat: aiheutuu kunnille työaikaa ja tietojärjestelmiin liittyviä lisäkustannuksia, kun uusia laskentatunnisteita joudutaan ottamamaan käyttöön kirjauskäytäntöjen muutosten takia. Pyydettävien tietojen raportointi vaatii myös uusia vyörytysten kohdentamissääntöjä. Kulttuurifestivaalitapahtumien raportointikokonaisuus on erillinen, yksityiskohtaisempi raportti palveluluokista. Onko todella tarpeellista saada tällaisia yksittäisiä tietoja irti muusta raportoinnista? Olennaisuuden raja tulisi vähintäänkin määritellä. Ohjeistuksessa tulisi olla tarkempi määritelmä siitä, mitä kulttuurifestivaalitapahtumilla tarkoitetaan.

KKTPP: Palveluluokkamuutosten tulee olla hyvin perusteltuja ja tieto niistä saada ajoissa, jotta muutokset järjestelmiin ja toimintoihin ehditään kunnassa viedä läpi. Palveluluokitukset excel on todella hankala luettava ja käytettävä. Tähän toivotaan paremmin suunniteltua selkää taulukkoa käytännön työn tueksi. Palveluluokka-exceliin tulisi lisätä kaikkien käyttöön summakaavat, jotta kokonaisuuden voisi validoida jo excelissä.

KKNR, KKTPA: Tilimuutokset muun muassa kohdat 72, 73, 74, 75, 76, 77 aiheuttavat kunnalle lisätyötä, koska tilit joudutaan määppämään uudelleen.

TOTT: Kaikki uudet ja yksityiskohtaisemmat raportointitarpeet vaativat mahdollisia kirjauskäytäntöjen muutoksia ja tarkennuksia sekä laskentatunnisteiden muutoksia (mm. tunnisteiden lisäyksiä, ristiintarkstussääntöjen tarkennuksia), jotta raportointi saadaan automatisoitua. Opetuksen kustannukset on jaettu nyt hyvin pieniin osiin. Jos tiedonkeruuseen tulee tulevaisuudessa muutoksia, niin kunnilla pitäisi olla riittävä aika reagoida niihin.

TOTT: Nykyisin eskareiden osuus varhaiskasvatuksesta on laskennallista ja tietoja ei saada suoraan kirjapidosta. Erottelu on manuaalista ja haastavaa jo tällä hetkellä. 5-vuotiaiden esiopetuksen kokeilun kustannusten erittely muusta esiopetuksesta aiheuttaisi lisää manuaalista laskentaa/kustannusten kohdistamista.

TOTT: Rivi 67, tarvitaan tarkempi kuvaus mitä tämä kohta sisältää, jotta voidaan ymmärtää raportointivaadetta ja tunnistaa tarvitaanko uusia laskentatunnisteita.

TOTT: Rivi 70, voisiko tämän raportoida samoin kuin lukioon valmistavan koulutuksen eli kokonaiskustannukset, JOSTA oppivelvollisuuden laajentamisen osuus. Sisäisten erien kohdistuksessa saattaa esiintyä huomattavia haasteita.

Etumerkit tulisi ohjeistaa paremmin ja loogisemmin poikkeuksellisten erien osalta, jotka eivät mene yleisen säännön mukaisesti. Esimerkiksi poistoeron muutos voi olla (+)/(-) merkinen. Auraohje ohjeistaa, että poistoeron lisäys (-) ja vähennys (+), mutta hyväksyntäpalvelun tuloslaskelmassa etumerkki on ilmoitettava juuri päinvastoin, jotta hyväksyntäpalvelu osaa laskea tilikauden tuloksen oikein. Etumerkeistä on tehty melkein taidetta. Suomi.fi-koodistoa on myös todella hankala tulkita.

Muutokset teknisiin määritteisiin ja pakollisuuksiin

Käytättehän lausuessanne muutosesityksen numeroa liitteestä 1.

TOTT: Miksi TOTT-kokonaisuuden kenttänumeroihin on tullut muutoksia? Muutetaanko jatkossakin kenttänumerointia vuosittain? Taulukkomallien kenttämuutokset aiheuttavat lisätarkistus- ja muutostöitä kunnille.

TOLT: Taseyksiköt-nimitys tulisi muuttaa Vesihuollon taseyksiköksi, jotta vältetään tulkintavirheitä.

Uudet tietotarpeet ja raportointikokonaisuut sekä niiden aiheuttamat laajennukset muihin raportointikokonaisuuksiin

Käytättehän lausuessanne muutosesityksen numeroa liitteestä 1.

KKYTT: Pidämme kohtuuttomana vaatimusta, jonka mukaan kuntien ja kuntayhtymien tulisi raportoida Kilpailulain 30 D § nojalla eriytetty markkinoilla tapahtuva taloudellinen toimintansa automatisoidusti Valtiokonttorille. Kunnat ja kuntayhtymät tulevat tarvitsemaan tarkempaa ohjausta ja tukea kirjanpidon eriyttämisvaatimuksen tulkinnasta ja sen toteuttamisesta. Taulukkomalli KILMY on laadittu suoraan kunnallisen liikelaitoksen tuloslaskelmakaavan mukaisesti, vaikka kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ohjeistaa että ”laskelmien laatimisessa voidaan noudattaa soveltuvin osin liikelaitoksen tai laskennallisesti eriytetyn yksikön tilinpäätöskaavoja”. Henkilöstökuluja ei taulukkomallissa esim. ole mahdollista ilmoittaa könttäsuummana vaan vaaditaan tarkempi erittely (palkat ja palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut). Raportointi on nyt toteutettu excel-raportoinnilla ja takeita siitä, että raportti pystyttäisiin automatisoimaan jatkossa ei ole. Eriyttämisvaateen liikevaihdon (40 000€) katsomme olevan epäolennainen kunnan tulopohjaan nähden. Muutos lisää työmäärää sekä kustannuksia.

KKYTT/TOLT: Kilpailulain 30 D § mukaiset yksiköt tulee lisäksi raportoida TOLT-tilikaudessa. Perustietojen tuottaminen lisää myös työmäärää ja kustannuksia.

TOLT: Muut TOLT-laajennukset ovat tehtävissä, mutta aiheuttavat kunnissa lisätyötä.

Tarja Fogelholm
Espoon kaupunki, konsernihallinto